

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 27.04.1972, sp. zn. 2 Tzf 1/72, ECLI:CZ:NS:1972:2.TZF.1.1972.1

Číslo: 60/1972

Právní věta: V. Ustanovenie § 259 odst. 3 Tr. por. sa týka aj skutočnosti subjektívnej povahy významných pre právný záver o zavinení odvolací súd preto nemôže sám vo veci rozhodnúť rozsudkom na podklade vlastných skutkových zistení týkajúcich sa týchto skutočností, pokiaľ sa jeho skutkové zistenia odlišujú od skutkových zistení, ktoré učinil súd prvého stupňa.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 27.04.1972

Spisová značka: 2 Tzf 1/72

Číslo rozhodnutí: 60

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Rozhodnutí o odvolání v trestním řízení

Předpisy: 141/1961 Sb. § 259 odst. 3

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 60/1972 sb. rozh.

I. Pri ustanovení obhajcu obviněnému v případě povinné obhajoby už v přípravném konaní nemožno postupovat tak váhavo, aby sa tým zmaril zmysel povinnej obhajoby obhajcom, ale treba postupovať s najväčším urýchlením, aby sa obhajcovi zabezpečila reálna možnosť vykonávať svoje práva, najmä právo zúčastniť sa na vyšetrovacích úkonoch už od vznesenia obvinenia (§ 165 odst. 1 Tr. por.). Porušenie tejto zásady je chybou prípravného konania, pre ktorú je spravidla nutné vrátiť vec prokurátorovi na došetrenie podľa § 188 odst. 1 písm. f) Tr. por.

II. Uvedenie miesta a času vyšetrovacieho úkonu (§ 55 odst. 1 písm. b) Tr. por.) je podstatnou náležitostí zápisnice o takomto úkone. Miesto a čas vyšetrovacieho úkonu musia byť preto v zápisnici uvedené podľa skutočnosti, aby bolo možné posúdiť, či boli vykonané v súlade so zákonom (napr. z hľadiska § 158 odst. 3 veta za bodkočiarkou Tr. por.).

III. Vyšetrovatel vykonáva vyšetrovacie úkony spravidla sám (§ 164 odst. 1 veta prvá Tr. por.); poveriť vykonaním vyšetrovacieho úkonu vyhľadávacie orgány môže len za podmienok uvedených v § 164 odst. 5 veta prvá za bodkočiarkou Tr. por.

IV. Záver o tom, či tu je zavinenie v zmysle tr. zák. a v akej forme (§ 4 a 5 Tr. zák.), je záverom právnym. Tento právny záver o subjektívnych znakoch tr. činu sa však musí zakladať na skutkových zisteniach súdu vyplývajúcich z vykonaného dokazovania rovnako, ako záver o objektívnych znakoch tr. činu. Skutočnosti duševného života významného pre právny záver o tom, či tu je zavinenie a v akej forme, sú predmetom dokazovania práve tak ako všetky ostatné okolnosti naplňajúce znaky tr. činu. Pri zisťovaní okolností, ktoré majú význam pre záver o zavinení, nemožno vopred prikladať osobitný význam žiadnemu dôkazovému prostriedku, ale na zavinenie a jeho formu treba usudzovať zo všetkých konkrétnych okolností, za ktorých bol trestný čin spáchaný. So zreteľom na zásadu voľného hodnotenia dôkazov (§ 2 odst. 6 Tr. por.) zákon neprikladá a priori žiadnemu dôkazu osobitný význam. Nemožno preto len zo skutočnosti, že obvinený skutok poprel, vyvodiť, že zistenie priameho úmyslu neprichádza do úvahy.

V. Ustanovenie § 259 odst. 3 Tr. por. sa týka aj skutočnosti subjektívnej povahy významných pre právny záver o zavinení

odvolací súd preto nemôže sám vo veci rozhodnúť rozsudkom na podklade vlastných skutkových zistení týkajúcich sa týchto skutočností, pokiaľ sa jeho skutkové zistenia odlišujú od skutkových zistení, ktoré učinil súd prvého stupňa.

Z odôvodnenia:

Na základe sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal v neprospech obvineného J. U. generálny prokurátor ČSSR, Najvyšší súd ČSSR zrušil rozsudok Najvyššieho súdu SSR zo 17. 9. 1971 sp. zn. 1 To 117/71 i rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 16. 7. 1971 sp. zn. 8 T 22/71 a vrátil vec na došetrenie krajskému prokurátorovi v Banskej Bystrici.

Rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 16. júla 1971 sp. zn. 8 T 22/71 bol obžalovaný J. U. uznaný vinným z pokusu trestného činu vraždy podľa § 8 ods. 1, § 219 Tr. zák., ktorý mal spáchať tak, že 13. 3. 1971 vo svojom byte v H., okres R. S. sa vyhrážal svojej manželke M. U., že živá od neho neodíde, že ju zabije, potom vzal pušku guľovnicu, nabil ju, zamieril na M. U. a vystrelil, ale netrafil ju. Za to bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní šiestich rokov v druhej nápravovúchovnej skupine a na trest prepadnutia veci. Podľa § 72 ods. 1, 4 Tr. zák. bolo obžalovanému uložené aj ochranné liečenie. Krajský súd založil svoje rozhodnutie na týchto skutkových zisteniach:

Manželka obžalovaného J. U. M. U. opustila v januári 1971 s tromi deťmi spoločnú domácnosť s J. U. pre nedorozumenia, ktoré zapríčinil obž. J. U. častými výstupmi motivovanými jeho neodôvodnenou žiarlivosťou. Na de 13. 3. 1971 pozval obž. J. U. svoju manželku na zabíjačku a pri tej príležitosti jej chcel darovať polovičku ošípanej, ktorú spoločne chovali. M. U. na zabíjačku prišla spolu so svojimi príbuznými P. D. a Š. H., ktorý ju doviezol svojím autom. Obžalovaný, ktorý požil alkoholické nápoje a nachádzal sa v stave stredného stupňa opilsti, prehováral svoju manželku, aby sa k nemu vrátila. M. U. to odmietla. Nato sa obžalovaný začal vyhrážať, že ich všetkých postrieľa, že M. U. živá od neho neodíde, že ju zabije a po dva razy vošiel do izby, kde mal uloženú pušku a pokúsil sa jej zmocniť. M. U. vždy išla za ním a podarilo sa jej ho prehovoriť, aby nič nerobil. Medzičasom vošla do izby sama, pušku, ktorá bola nabitá, vybila a náboje vysypala na pohovku. Po ďalšom slovnom nedorozumení obžalovaný vošiel do izby i po tretí raz a zmocnil sa pušky. M. U. sa mu snažila pušku z ruky vytrhnúť, ale obžalovaný ju odsotil, pušku nabil nábojmi, ktoré mal vo vrecku, zo vzdialenosti asi 4 metrov zamieril na M. U., vystrelil smerom na jej hlavu, ale tesne ju minul. Strela išla podľa zistenia krajského súdu tesne nad hlavou poškodenej. Nato chcel obžalovaný vystreliť ešte raz, ale M. U. mu povedala, že keď ju nechytí prvá guľka, že ju nechytí ani druhá a obžalovaný pušku sklonil, pozval M. U. do druhej izby a tam spolu požili alkoholické nápoje. Svedkovia P. D. a Š. H. po poslednom výstupe a po výstrele z pušky z domu obžalovaného ušli a telefonicky privolali SNB. Z posudku znalcov-psychiatrov považuje krajský súd za preukázané, že obžalovaný je paranoickou

psychopatickou osobnosťou s druhotným reaktívnym abúzum alkoholu. Nejde o duševnú chorobu, ale o abnormitu osobnosti charakterizovanú nedôverčivosťou, podozrievavosťou a explozívnosťou. Obžalovaný má však dostatočné intelektové schopnosti, aby mohol tieto svoje povahové úchylky primerane tmiť, prípadne korigovať. V čase činu konal obžalovaný v silnom afekte zlosti potencovanom aj stavom po pozitíí alkoholu. So zreteľom na silu tohto afektu nebol obžalovaný plne schopný rozpoznať nebezpečnosť svojho činu pre spoločnosť a ovládať svoje konanie. Tento stav by tu bol, aj keby obžalovaný nebol požil alkoholické nápoje.

Obžalovaný poprel nielen vražedný úmysel, ale vôbec že z pušky vystrelil. Stopy po výstrele, ktoré sa nachádzali v izbe (rozsypané sklo z obrazu, ktorý obžalovaný výstrelom trafil, opadaná omietka zo steny, strela nachádzajúca sa v stene), vysvetľoval obžalovaný tým, že niekedy v minulom roku (1970) skúšal v izbe pušku a vtedy mu puška samovolne vystrelila a stopy sú od tohto výstrelu.

Z podnetu odvolania obžalovaného J. U. Najvyšší súd SSR rozsudkom zo 17. septembra 1971 sp. zn. 1 To 117/71 zrušil podľa § 258 ods. 1 písm. d) Tr. por. prvostupňový rozsudok v celom rozsahu a obžalovaného uznal vinným z trestného činu násilia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197a Tr. zák., pričom však do výroku rozsudku prevzal v podstate ten istý skutok ako súd prvého stupňa. Obžalovaného odsúdil na nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 8 mesiacov, na prepadnutie pušky a uložil mu podľa § 72 ods. 2 písm. a), ods. 4 Tr. zák. ochranné liečenie v liečebnom ústave.

Najvyšší súd SSR v odôvodnení tohto rozsudku uviedol, že krajský súd zistil správne skutkový stav veci, nesprávne ho však právne kvalifikoval. Najvyšší súd SSR nepovažoval za preukázaný úmysel obžalovaného usmrtiť M. U. Najvyšší súd SSR považuje teda otázku, či obžalovaný chcel manželku usmrtiť alebo ju chcel výstrelom len postrašiť, za otázku právnu a nie skutkovú. Svoj záver, že úmysel obžalovaného usmrtiť M. U. nie je preukázaný, ale že obžalovaný chcel výstrelom (ktorý mieril zámerne bokom od manželky) manželku len postrašiť a donútiť ju tak, aby sa k nemu vrátila, opiera odvolací súd o úvahu, že tým, že obžalovaný skutok vôbec popiera, musí byť spochybnený záver o priamom vražednom úmysle obžalovaného a že za tejto situácie možno uvažovať na základe skutočností objektívnej povahy len o nepriamom vražednom úmysle. Ani tento úmysel však nepokladá odvolací súd za preukázaný so zreteľom na to, že strela išla podľa zistenia odvolacieho súdu 50 cm nad a 40 cm bokom od hlavy poškodenej a že tento fakt so zreteľom na to, že obžalovaný strieľal zo vzdialenosti 4 m a že ide o skúseného poľovníka možno vysvetľovať len tým, že obžalovaný zámerne mieril vedľa manželky. S tvrdením poškodenej, že obžalovaný jej mieril na hlavu a že ju netrafil preto, že sa mu od rozčúlenia triasli ruky, sa odvolací súd vyrovnal tak, že poškodenej sa môže myliť v dôsledku očného klamu. Odvolací súd založil ďalej svoje zistenie na skutočnosti, že obžalovaný, hoci mu v tom nič nebránilo, výstrel neopakoval, že poškodenej sama musela mať aspoň pochybnosti o skutočnom úmysle obžalovaného, pretože zakaždým išla sama za ním, a že obžalovaný mohol týmto krajným prostriedkom sledovať zámer ukázať manželke, ako veľmi mu záleží na obnovení manželského spolužitia a hrozbou ju donútiť k návratu.

Najvyšší súd ČSSR preskúmal na základe sťažnosti pre porušenie zákona napadnutý rozsudok Najvyššieho súdu SSR, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že bol porušený zákon.

Už v prípravnom konaní bol porušený zákon v neprospech obžalovaného v ustanovení § 36 ods. 1 písm. a), ods. 3 Tr. por. Proti J. U. bolo 13. 3. 1971 vznesené obvinenie pre pokus trestného činu vraždy podľa § 8 ods. 1, § 219 Tr. zák. Tým dňom preto vznikol dôvod, aby obvineného povinne obhajoval obhajca podľa § 36 ods. 3 Tr. por. 16. 3. 1971 bol obvinený vzatý do väzby, keď bol od 13. 3. zadržaný, od toho času tu teda bol dôvod pre povinnú obhajobu obhajcom aj podľa § 36 ods. 1 písm. a) Tr. por. Po oznámení uznesenia o vzatí do väzby obvinený prehlásil, že za obhajcu si volí dr. M. Cs. z A. P. v R. S. Na toto prehlásenie obvineného však vyšetrovateľ nevzal zreteľ a zvolenému obhajcovi nič neoznámil, ale až 8. 4. 1971 požiadal Advokátsku poradňu v R. S. o ustanovenie

obhajcu obvinenému s odôvodnením, že obvinený si obhajcu v stanovenej lehote nezvolil (zo spisu pritom nie je zrejmé, či a akú lehotu vyšetrovateľ obvinenému stanovil). Žiadosť vyšetrovateľa o ustanovenie obhajcu došla Advokátskej poradni v R. S. 9. 4. 1971 a obhajca dr. M. Cs. bol obvinenému ustanovený až 14. 4. 1971, teda viac ako mesiac po vzniku dôvodu nutnej obhajoby. Medzitým bola vykonaná podstatná časť vyšetrovania, najmä bol vypočutý obvinený, svedkovia M. U., P. D., Š. H. a M. U. st. a bola vykonaná rekonštrukcia činu, ktorá sa ukázala ako jeden z rozhodujúcich dôkazov pre zistenie skutočného stavu veci. Postupom orgánov prípravného konania bol teda obvinený skrátenej na svojom práve na obhajobu, najmä bolo znemožnené jeho obhajcovi zúčastniť sa už od vznesenia obvinenia vyšetrovacích úkonov. Pri ustanovení obhajcu obvinenému v prípade povinnej obhajoby nemožno postupovať tak pomaly, aby tým bol zmysel povinnej obhajoby obhajcom už v prípravnom konaní zmarený, ale je nutné postupovať s najväčším urýchlením tak, aby bol reálne zabezpečený výkon práv obhajcu (najmä práva zúčastniť sa vyšetrovacích úkonov podľa § 165 ods. 1 Tr. por.).

Porušenie zákona spočívajúce v tom, že nebola včas zabezpečená obhajoba obvineného obhajcom, ktorý sa preto nemohol zúčastniť rekonštrukcie činu, malo potom za následok, že tento dôkaz nebol vykonaný v súlade so zásadami Trestného poriadku. Rekonštrukcia bola vykonaná len podľa údajov po škodenej M. U. Okrem tejto svedkyne, vyšetrovateľa a vyhľadávacích orgánov sa však rekonštrukcie nezúčastnila nestranná osoba ako svedok, a nemohol sa jej zúčastniť najmä obhajca obvineného, keď mu ešte nebol ustanovený. Tieto nedostatky sa potom prejavili na výsledku tohto vyšetrovacieho úkonu, v ktorom sú závažné nevyjasnené rozpory. Skutočnosť, kde sa nachádzala svedkyňa M. U. v čase výstrelu a v akej vzdialenosti od nej letela strela, mala podstatný význam pri rozhodovaní súdov. Práve pokiaľ ide o túto skutočnosť sú však vo výsledkoch rekonštrukcie rozpory. Podľa fotografie č. 9 na č. 1. 45 stála M. U. pod fotografiou brata obvineného, na ktorej sa nachádza stopa po vstrele. Podľa fotografie č. 5 na č. 1. 44 p. v. a podľa plánu situácie v čase výstrelu na č. 1. 47 však M. U. nestála priamo pod fotografiou brata obvineného, ale šikmo dolu a vľavo od nej. Zápisnica o rekonštrukcii (č. 1. 48) je taká stručná, že nezachycuje dostatočne podrobne priebeh rekonštrukcie a najmä nezachycuje verne údaje svedkyne M. U., ktoré uviedla pri rekonštrukcii. Bez odstránenia týchto nedostatkov nemôže byť rekonštrukcia dostatočne vierohodným podkladom pre zistenie stavu veci.

Postupom vyšetrovateľa v prípravnom konaní došlo ďalej k porušeniu zákona prinajmenšom aj v ustanovení § 55 ods. 1 Tr. por. Podľa zápisnice o výsluchu obvineného J. U. uskutočnil sa tento výsluch v R. S. 13. 3. 1971 od 15,35 hod. do 17,00 hod. za prítomnosti vyšetrovateľa npor. M. a svedka pri výsluchu por. D. (č. 1. 15-16). Výsluch svedkyne M. U. uskutočnil vyšetrovateľ npor. M. v R. S. 13. 3. 1971 od 15,15 hod. do 17,45 hod. Pri výsluchu bol prítomný svedok nstržm. J. (č. 1. 21-23). Výsluch svedkyne P. D. sa podľa zápisnice na č. 1. 25-26 uskutočnil v R. S. 13. 3. 1971 v čase od 15,30 hod. do 16,10 hod. Výsluch uskutočnil por. D., ako svedok bol prítomný vyšetrovateľ npor. M. Konečne 13. 3. 1971 v čase od 15,30 hod. do 17,00 hod. bola vykonaná v H. v byte obvineného J. U. ohliadka miesta činu za prítomnosti vyšetrovateľa npor. M., nstržm. J. a svedkyne M. U. (č. 1. 49). Podľa týchto zápisníc bol teda vyšetrovateľ npor. M. súčasne prítomný na štyroch miestach: vypočúval v R. S. obvineného J. U. a svedkyňu M. U., bol prítomný ako svedok pri výsluchu svedkyne P. D. a v H. vykonával ohliadku miesta činu, vyhľadávací orgán nstržm. J. bol prítomný súčasne na dvoch miestach: bol prítomný pri výsluchu svedkyne M. U. v R. S. a v tom istom čase sa zúčastnil ohliadky miesta v H., vyhľadávací orgán por. D. vypočúval svedkyňu P. D. a súčasne bol prítomný ako svedok pri výsluchu obv. J. U., napokon svedkyňa M. U. bola v R. S. vypočúvaná ako svedkyňa, ale súčasne mala byť prítomná pri ohliadke miesta činu v H. Logicky z toho vyplýva, že časové údaje o uskutočnení týchto vyšetrovacích úkonov uvedené v zápisniciach buď všetky alebo niektoré z nich neodpovedajú skutočnosti a že zápisnice neboli vyhotovené v súlade so zákonom (§ 55 ods. 1 písm. b) Tr. por.). Tento nedostatok bude treba v novom konaní odstrániť a zistiť, kedy skutočne boli jednotlivé úkony vykonané. Určenie času úkonov nie je bez významu, ak boli totiž výsluchy

uskutočnené pred začatím trestného stíhania, stalo sa tak v rozpore s ustanovením 158 ods. 3 i. f. Tr. por. a k takýmto výsluchom by nebolo možné pri rozhodovaní prihliadať. Z uznesenia o začatí trestného stíhania (č. 1. 1) nie je síce zrejmá hodina vydania uznesenia, ale trestné stíhanie začalo už skôr okamihom zadržania obvineného (§ 160 ods. 1 veta tretia Tr. por.), ku ktorému došlo 13. 3. 1971 o 13,30 hod. Vyšetrovateľ porušil zákon aj v ustanovení § 164 ods. 5 Tr. por., keď bez naliehavej potreby poveril výsluchom svedkyne P. D. vyhľadávací orgán por. D. a výsluchom svedka Š. H. vyhľadávací orgán ppráp. L. (č. 1. 27-28).

Všetky tieto nedostatky prípravného konania ušli pozornosti súdu prvého i druhého stupňa, hoci boli dôvodom pre vrátenie veci prokurátorovi na došetrenie a na odstránenie chýb prípravného konania. Najvyšší súd ČSSR považoval preto za nutné vrátiť vec až prokurátorovi na odstránenie vytykaných nenedostatkov prípravného konania.

Odvolací súd porušil ďalej zákon v ustanovení § 259 ods. 3 Tr. por., keď rozhodol sám vo veci rozsudkom, hoci vychádzal z iných skutkových zistení ako súd prvého stupňa. Podľa § 259 ods. 3 Tr. por. odvolací súd môže sám vo veci rozhodnúť rozsudkom len vtedy, ak možno nové rozhodnutie urobiť na podklade skutkového stavu, ktorý bol v napadnutom rozsudku správne zistený a prípadne doplnený dôkazmi vykonanými bezprostredne pred odvolacím súdom. Odvolací súd síce vo svojom rozhodnutí uvádza, že tým, že rozhodol sám vo veci rozsudkom, nebolo porušené ustanovenie § 259 ods. 3 Tr. por., pretože iba odchylné posúdil po právnej stránke inak správne zistený skutok súdom prvého stupňa. Tento názor však neodpovedá skutočnosti.

Je síce pravda, že záver o tom, či tu je zavinenie v zmysle trestného zákona a v akej forme (§ 4 a 5 Tr. zák.), je záverom právnym. Tento právny záver o subjektívnych znakoch trestného činu sa však musí zakladať na skutkových zisteniach súdu vyplývajúcich z vykonaného dokazovania rovnako ako záver o objektívnych znakoch trestného činu. Skutočnosti duševného (psychického) života významné pre právny záver o tom, či tu je zavinenie a v akej forme, sú predmetom dokazovania rovnako ako všetky ostatné okolnosti naplňujúce znaky trestného činu. Odvolací súd sa však odchyľil od rozhodnutia súdu prvého stupňa nielen v otázke, či zistené skutočnosti subjektívneho života obžalovaného naplňujú znak úmyslu v zmysle § 219 Tr. zák., ale aj v tom, že považoval za preukázané iné skutočnosti tejto povahy ako súd prvého stupňa. Súd prvého stupňa zistil, že obžalovaný mieril poškodenej na hlavu a z pušky vystrelil, pretože chcel poškodenú do hlavy trafiť a tak ju usmrtiť. Naproti tomu odvolací súd - na podklade odchylného hodnotenia vykonaných dôkazov, z ktorých vyvodil celkom iné skutkové závery - zistil skutkom, že obžalovaný nemieril na hlavu poškodenej, ale bokom od nej, že chcel, aby výstrel išiel vedľa hlavy poškodenej a že ju tým chcel len zastrašiť. Odvolací súd teda zistil skutkom, že obžalovaný si predstavoval a chcel niečo iného, než zistil súd prvého stupňa.

Ustanovenie § 259 ods. 3 Tr. por. však dopadá aj na skutočnosti subjektívnej povahy a odvolací súd. nemôže sám vo veci rozhodnúť rozsudkom na podklade odlišných skutkových zistení týkajúcich sa skutočností subjektívnej povahy, než učinil súd prvého stupňa. Iné rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci sa teda nezakladá len na odchylnom právnom posúdení skutku, ale predovšetkým na odlišných skutkových zisteniach, než aké učinil súd prvého stupňa, k čomu však odvolací súd nebol oprávnený. Ak bol toho názoru, že súd prvého stupňa nezistil správne skutkový stav veci pokiaľ ide o subjektívnu stránku trestného činu, mohol iba zrušiť rozsudok soudu prvého stupňa a vrátiť mu vec na nové prejednanie a rozhodnutie, sám však vo veci nemohol rozhodnúť.

Ale ani skutkové zistenia odvolacieho súdu o obsahu vedomia a vôle obžalovaného v čase činu (tento obsah je rozhodujúci pre právny záver o zavinení) neboli vykonané v súlade so zákonom. Odvolací súd porušil zákon v ustanovení § 2 ods. 6 Tr. por., keď vykonané dôkazy významné pre zistenie subjektívnej stránky trestného činu hodnotil v rozpore so zákonom, prípadne svoje skutkové závery v tomto smere neoprel o vykonané dôkazy a ich správne zhodnotenie, ale o domnienky nepodložené

výsledkami vykonaného dokazovania.

Predovšetkým je nesprávna úvaha odvolacieho súdu, že zistenie priameho vražedného úmyslu obžalovaného neprichádza do úvahy, keď obžalovaný skutok úplne poprel a že na základe skutočností objektívnej povahy treba skúmať len to, či tu nejde o nepriamy vražedný úmysel. V tejto úvahe odvolacieho súdu je obsiahnuté precenenie doznania obžalovaného pre zistenie zavinenia. Pre dokazovanie zavinenia však platia rovnaké zásady ako pre dokazovanie ktoréhokolvek iného znaku trestného činu, zásadne je teda možné dokazovať skutočnosti významné pre záver o zavinení akýmikoľvek dôkaznými prostriedkami a doznanie obvineného nemožno preceňovať alebo naopak podceňovať ani v tejto súvislosti. Je dané len povahou týchto skutočností, to je tým, že ide o skutočnosti vnútorného (duševného) života, ktoré iné osoby nemôžu priamo vnímať a pozorovať, že priamym dôkazom o nich je len doznanie a že inak je spravidla možné viesť o nich dôkaz len nepriamo zo skutočností objektívnej povahy (spôsob konania páchatela, jeho správanie pred činom a po ňom, jeho slovné a iné prejavy atď), z ktorých sa podľa zásad správneho myslenia a uvažovania dá usudzovať na ten či onen vnútorný vzťah páchatela k porušeniu alebo ohrozeniu záujmu chráneného trestným zákonom. Pri zisťovaní skutočností, ktoré majú význam pre záver o zavinení, nemožno teda vopred a všeobecne prikladať osobitný význam žiadnemu dôkaznému prostriedku, ale na zavinenie treba usudzovať zo všetkých konkrétnych okolností, za ktorých bol trestný čin spáchaný a zo všetkých dostupných dôkazov významných z tohto hľadiska, vrátane doznania obvineného, pokiaľ jestvuje. Podľa zásady voľného hodnotenia dôkazov (§ 2 ods. 6 Tr. por.) zákon pritom neprikladá žiadnemu dôkazu a priori osobitný význam. Nemožno preto len zo skutočností, že obžalovaný skutok poprel, vyvodzovať, že zistenie priameho úmyslu vraždiť neprichádza do úvahy. Tento úmysel, práve tak ako úmysel nepriamy, môže byť zistený aj na podklade iných dôkazov.

V ďalšom Najvyšší súd ČSSR uviedol, v ktorých smeroch Najvyšší súd SSR nesprávne hodnotil vykonané dôkazy.